

IŠEIVIŲ DRAUGAS

LEIDŽIAMAS BRITANIJOS L.R.K. DARBINIKŲ SĄJUNGOS

34

Bellshill, 26 d. Rugpjūčio 1933 m.

PAMALDOS BUS

M o s s e n d. 26 rugpjūčio, šeštadienį, 10 val. ryto ekzekvijos už a. a. M. Paulavičienę iš Shottso;

A n n b a n k, 26 rugpjūčio, šeštadienį 4 val. p. p. išpažintis,

C u m n o c k, 26 rugpjūčio, šeštadienį, 7 val. vak. ir sekmadienio rytą 8 val. išpažintis.

LETUVIŲ PROCECIJA CARFINE.

Lietuvių Diena Carfine jau įeina į tradiciją. Vietiniai gyventojai nelietuviai tą sekmadienį vadina „LITHUANIAN SUNDAY“. Ištikrųjų ta diena visiems Škotijos lietuviams katalikams brangi nes visi, kad ir išsiskirstę po kolonijas, sueina kaip viena šeimyna pagarbinėti Dievo Motina savo užtarytoją Danguje. Kartu su savo dvasios vadovu kun. J. Petrauskiu meldžiamės ir giedam Marijos garbei.

Atvažiavus pereitą sekmadienį 20 d. rugpjūčio į Carfiną pirmiausia atkreipė aki aukštai prie vartų iškelta lietuvių trispalvė vėliava. Lietuvių buvo matyti iš visur suvažiavusių—sejų ir jaunų.

Surinkom visi Marijos kalnelin. Tenai gavome atspausdintus lapelius Liurdo giesmės „Dangaus Karalienė“. Carfino Grotuje jau tuštanti kartą girdėjom skambant giesmę „Ave Maria“ įvairiomis kalbomis, bet dar nebuvom jos girdėję savoje lietuviškoje kalboje. Tad laukiam procesijos pradėdant, kad išgirstume aidus lietuviškų garsų.

Procesija pradėda palengvėl judėti. Pirmiausia yra nešamas didžiulis kryžius, po tam eina mažos baltai aprėdytos mergaitės nešinos gėlių buketais, toliau eina moterys. Seka vyrai kurie ne a šv. Barboros relikvijas. Po šv. Juozapo vėliava eina visi vyrai ir toliau choras. Procesiją užbaigė mūsų gerb. dvasios vadas kun. J. Petrauskis ir Mossendo klebonas kun. J. McMenemy. Eina kartu ir mūsų gerb. konsulas iš Glasgovo—Alex. McGregor.

Ir taip ėjom aplink grota giedodami. Išsivingiavo ilga procesija, ir chorui vedant, ai dėjo giesmė. Tai nutolsta giedančių balsai, tai vėl aiškiai girdėti. Ir giedam kartu...

Kaip žiedas lelijos
Jos rubai balti,
O veidas kaip—rytmečio
Saulė skaisti.

V. si pritarė giedant „Sveika, Sveika, Sveika Marijs“.

Tikrai gražus įspudis mums patiems ir visiems grotuje buvusiems kitataučiams.

Apėjus grota procesija sugrįžta į Liurdo aikštę. Žmonių minia. Mūsų gerb. klebonas užlipa ant kalnelio ir prabilsta žodžiais iš „Magnificat“. Džiaugiasi tuo malonia reginiu. Primena Dievo Motinai pašvęstas vietas, Prancuzijoje, Šveicarijoje, Lenkijoje ir Lietuvoje—Aušros Vartus, Šidlavą, Marijampolę ir pagaliau Škotijos Liurdą—Carfiną. Marijos Panelės Dievo Motinos garbei suėję prašom Jos užtarymo pas Savo Sunų, ypač mūsų mirties valandoj.

Po pamokslų—palaiminimas su Švenč. Sakramentu. Choras gieda „Tegul buna garbinamas“, Palaiminimą suteikia kun. J. McMenemy. Tuoni gražiai ir užsibaigė lietuvių metinis atsilankymas pas Dievo Motiną Carfine. Visą laiką saulutė švietė, diena graži.

Pasibaigus iškilmėms buvo malonu susitikti su giminėmis ir pažįstamais iš tolimesniųjų kolonijų.

Norėtume padėkoti visiems tvarkdariams ir organizatoriams už parupinimą giesmės lapelių. Taipgi dėkui reikia tarti p. iems Matulionienei ir Urbutienei už pasirupinimą vai kučiais laike procesijos ir visoms motinė lėms, kurios pasistengė gražiai savo mergaites paruošti. Labai ačiū p. A. Bancevičiui, mūsų choro vedėjui, už išlavinimą choristų. Jų giedojimas galingai aidėjo visoje grotuje. Ypač dėkui mūsų gerb. kun. J. Petrauskiui už visą darbą suorganizuojant Lietuvių Dieną Carfine ir kun. McMenemy už dalyvavimą.

O. G.

Anglų skautai Lietuvoje.

Rugpjūčio 17 dieną liks Lietuvoje minėtina. Tą dieną apsilankė Klaipėdoje ir Palangoje skautų organizacijos įsteigėjas lordas Baden-Powellas ir jo žmona, vyriausia skaučių šefė. Kartu su jais atvyko apie 600 anglų skautų ir skaučių. Laivui palei Klaipėdą sustojus, svečiai autobusais ir automobiliais nuvežta Palangon, kur buvo suvažiavę tukstantai Lietuvos skautų. Čia jie keletą dienų palapinėse gyveno.

Lordą Baden Powellą ir kitus aukštus svečius sutiko Palangos burmistras d. ras Šlupas; dvasiškija, visuomenės atstovai ir minia žmonių.

Po to buvo skautų paradas. Jį priėmė lordas Baden Powellas ir Lietuvos skautų šefas prezidentas Smetona. Prieš tai ėjo sveikinimai iš vienos ir antros pusės. Baden Powellas išsireiškė, kad jam gaila, jog jis lietuviškai temoka tik vieną žodį: „Budėk!“ Bet tai nitek nereiškia—skautų idealai visur tie patys, skautai prisidės prie tautų suartinimo. Panašiai kalbėjo ir prezidentas Smetona. Jis Lietuvos skautų vardu pareiškė džiaugsmą, kad

jiems savo akimis tenka matyti skautų organizacijos įkurėją.

Apžiūrėję Lietuvos skautų stovyklas ir skautišku būdu pasivašinę, anglų svečiai vėl išvyko Klaipėdon. o iš ten laivų Rygon, Estion, Suomijon ir Danijon.

D. ras Kaškelis Londonan.

Lietuvos laikraščiuose teko skaityti, kad komercinių mokslų d. ras J. Kaškelis siunčiamas Lietuvos „Pieno Centro“ atstovu Londonan. P. J. Kaškelis mokslą baigė Šveicarijoje. Londono lietuviams yra gerai pažįstamas, nes čia jis porą ar trejetą kartų perleido savo atostogas. Mes jam esame ir dėkingi už prisijusčius mūsų laikraščiu straipsnius. Tikimės, kad d. ras Kaškelis, be tiesioginių savo darbų, prisidės prie drauginio Londono lietuvių gyvenimo, o kada ir mums šitą parašys.

Dėl Hitlerio susipešė žydas pirklys su vokiečiu.

Vienoje Kauno krautavėje keli buvę pirkliai ėmė šnekėti apie politiką ir nukalbėjo apie Hitlerį. Už hitlerininkus smarkiai užsistojo pirklys iš Tilžės, o žydai—prieš. Kai tilžiskis pirklys, įsikarščiavęs paskelbė, kad, girdi, esą, „netrukus Hitleris ir Lietuvoje įsigalės“ žydai šoko prie jo ir prasidėjo peštynės. Tačiau jos, kitiems įsikišus, netrukus buvo likviduotos.

Staigs lietuvių—anglų prekybos rumus.

Teko sužinoti, kad keletas įtakingų prekybos ir promonės rumų narių iškėlė klausimą Kaune steigti lietuvių—anglų prekybos rumus. Tikimasi, kad šis sumanymas neužilgo gali būti įvykdytas.

Per savo vestuves apsirgo ir mirė.

Butrimonys, Alytaus apskr. Pusėnų kaimo pilietis Vincas Gulkinas budamas jaunavedžiu per savo vestuves staiga apsirgo ir mirė. Nors jis buvo pristatytas greitai laiku į ligoninę, bet vos rytojaus sulaukęs mirė.

10,000 sergančiųy proto ligomis.

Visoje Lietuvoje priskaitoma apie 10,000 sergančiųy proto ligomis, iš kurių apie 4,000 reikalingi yra gydymo. Suv. Kalvarijoje yra įsteigta psichiatrinė ligoninė penkiems šimtamais ligonių. Šios ligoninės visam kraštui nepakanka, ir dėl to ji numatyta plėsti. Šiomet dėl pinigų stokos šis darbas negalėjo būti atliktas.

A. A. Kun. Prof. Petras Kraujalis.

Rugp. 17 d. Kauno radio pranešė nep iklausomos Lietuvos visuomenei liudną žinią apie mirtį vieno žymiausių okupuotojo Vilniaus veikėjo — kun. prof. Petro Kraujalio. Velionis buvo pačiame proto ir dvasios jėgų tvirtume, sulaukęs 51 metų amžiaus. Kam teko arčiau velionį pažinti, tas gali patvirtinti, kad a. a. kun. prof. P. Kraujalis buvo tvirto budo, aiškaus nusistatymo žmogus. Tokių žmonių pasigenda ne tik pavergtieji Vilniaus krašto lietuviai, bet ir visa mūsų laisvoji tauta.

Kun. prof. Petras Kraujalis gimė 1882 m. Vilniaus apskrityje Žagarų vienkiemyje. Jaunąsias dienas praleido tėvų namuose ir pas dėdę, gyvenusį Petkuniškių dvare, netol. Linkmenų (Utenos apskr.) Sulaukęs mokyklinio amžiaus tėvų buvo nusiųstas Mintaujon ir ten įstojo į prirengiamąją gimnazijos klasę, kur mokėsi su J. E. Respublikos Prezidentu A. Smetona, ministru pirmininku J. Tubeliu kun. V. Mironu, d. ru K. Jokantu ir kitais žymiais mūsų visuomenės žmonėmis.

1896 m. dalyvavęs bendrame su kitais lietuviais mokiniams pasipriešinime prieš valdžios įsakymą rusiškai maldas mokykloje kalbėti, buvo priverstas keltis į Vilniaus gimnaziją kur mokyklos administracijos nuolat buvo prižiurimas.

Pabaigęs gimnazijos mokslus, P. Kraujalis įstojo į Vilniaus kunigų seminariją. Už ypatingus gabumus 1904 m. buvo išskirtas ir nusiųstas į Peterburgo dvasišką akademiją. 1908 m. baigęs aukštuosius mokslus ir gavęs kunigo šventinimus, grįžo į Vilnių ir gavo kamendoriaus vietą Visų Šventųjų parapijoje. Lenkui klebenui netiko lietuvis vikaras, todėl kun. P. Kraujalis buvo perkeltas Gardinai.

Dar budamas akademijos studentu kun. P. Kraujalis imasi spaudos ir visuomeninio darbo, verčia lietuvių kalbon Gogolio veikalus, rašinėja „Vilniaus Žinioms“, vėliau „Vilčiai“ ir kitiems laikraščiams. 1912 m. vėl grąžintas į Vilnių, įsai tampa vienintelės tuomet lietuviškosios šv. Mikalojaus bažnytelės klebonu (kuri ir šiandien Vilniaus lietuvių rankose tebėra) ir drauge su kitais Vilniaus lietuviais šviesuoliais įsteigia antrąją „Aušrą“, skirtąją Rytų Lietuvai iš miego kelti.

„Aušros“ įsteigimas ir josios redagavimas buvo vienas didžiausių kun. prof. P. Kraujalio nuopelnų. Tasai laikraštis pažadino Vilniaus apylinkių sodiečiuose tyrą tėvynės meilę ir tautinio susipratimo šviesą. Žmonės, ypač jaunimas, su didžiausiu pamėgimu skaitė tą laikraštį ir siuntinėjo redakcijai karščiausius padėkos laiskus „Aušros“ redaktoriams ir bendradarbiams.

Budamas šv. Mikalojaus parapijos klebonu kun. P. Kraujalis buvo paskirtas taip pat kunigų seminarijos profesorium ir kelių Vilniaus mokyklų kapelionu. Nors kapelionavimas teikė jam pelno, o „Aušros“ redagavimas vien nuostolius nešė, vis dėlto kun. P. Kraujalis atsisako nuo kapelionavimo, likdamas ir toliau „Aušros“ redaktorium.

Pasauliam karui prasidedant, kun. P. Kraujalis bavo užsienyje. Vargais negalais (aplinkimais keliais) grįžęs Vilniun darbštusis profesorius ir redaktorius tęsia toliau pradėtą jį darbą. 1915 m. rudenį vokiečiai paima Vilnių. Kun. prof. Kraujalis, Vilniaus vysk kurijos pavedamas, su bažnytiniais archyais

persikelia į Mogilevą. Gyvendamas Mongileverupinasi tremtinių reikalais ir 1917 m. išrenkamas vietos lietuvių atstovu į Rusijos lietuvių seimą, kuriame remia Lietuvos nepriklausomybės reikalą.

1918 m. grįžęs iš Rusijos kun. prof. P. Kraujalis vėl imasi pasaulio karo nutrauktos veiklos: aktyviai dalyvauja Vilniaus lietuvių organizacijose, atnaujina „Aušrą“, o lenkų cenzurai ją sustabdžius, įsteigia naują laikraštį — „Vilniaus Varpą“. 1922 m. kun. prof. P. Kraujalis išrenkamas Vilniaus krašto lietuvių „Ryto“ švietimo draugijos, kurios lėšomis ir visos okupuotojo krašto lietuvių mokyklos ir bendrabučiai, pirmininku.

Kaipo lietuvių švietimo rėmėjui, kun. P. Kraujaliui kelis kartus teko nukentėti. Lenkų valdžia kelis kartus jį teisė, tardė ir jį kratė. Galop, 1927 m. kartu su kitais žymiais Vilniaus krašto lietuviais buvo jį suėmusi ir pasodinusi Lukiškio kalėjiman. Prieš pabaigą savo gyvenimo kun. prof. P. K. buvo pasiėmęs dar vieną pareigą, butent, lietuvių kalbos dėstymą lenkiškajame Vilniaus universitete, kad tuo būdu primintų Vilniaus krašto jaunajai šviesuomenei, kad Vilnius—Lietuva.

Dalyvavo taip pat kun. prof. P. Kraujalis ir visuomeniniame bei politiniame krašto gyvenime. Jo nuomonė nemažai svėrė įvairiose Vilniaus lietuvių organizacijose. Taip pat skaitėsi su juo ir lenkų valdžia bei dvasiškija, nuo kurios Vilniaus lietuvių buklėje taip pat daug kas pareidavo. A. a. kun. prof. Petro Kraujalio mirtis yra neapsakoma nuoskauda Vilniaus krašto lietuviams. Jiems liudinti prie naujai supulto brangaus kapo, gedime kartu su jais ir mes—nepriklausomos Lietuvos laisvieji jų broliai.

V. B-nas. „L. A.“

Vokietijos Lietuvos Derybos.

Pereitą savaitę Kaunan atvyko vokiečių delegacija politinėms ir ukio deryboms. Delegacijos prieky yra vok. užsienių reikalų ministerijos rytų skyr. vėlė as p. Mayer. Derybos su Vokietija buvo pradėtos pereitą pavasarį. Bet tada jos buvo atidėtos. Liet. vai svarbiausias derybų tikslas, tai ukio reikalai. Vokiečiai taip svarbė muitais ir draudimais importą, kad Lietuvos eksportas Vokietijon pastaruojų laikų labai sumažėjo. Seniau daugiau nei pusė eksporto eidavo Vokietijon ir vokiečiai nemažiau įveždavo pas mus. Jau pernai mūsų eksportas nukrito iki 39% visos eksporto sumos, o šiemet per pirmuosius šešis mėnesius Vokietijon išvežta tik už 12 mln, kas sudaro apė 28% viso mūsų eksporto. Tuo tarpu vokiečiai pas mus per tą patį laiką įvežė už 27 milijonus, vadinasi 6 milijonais daugiau, negu mes Vokietijon.

Vokiečių oficialiame pranešime apie derybas pasakyta, jog Vokietija šitoms deryboms krepianti daug dėmesio ir todėl pasiuntusi rytų skyriaus direktorių. Vokietija esą norinti duoti Lietuvai ir ukio lengvatų, bet tik sąlyga, jei Lietuva atsisakysianti nuo savo priešvokiško nusistatymo ir vykdydysianti ka. kuriuos vokiečių reikalavimus, kurie, nors į dabartinių derybų turinį ir neįeina, bet labai liečią vokiečių lietuvių santykius. Matomai, čia turima galvoj vokiečių teisių Klaipėdos krašte dar didesnę išplėtimą.

Čia reikėtų pažymėti, jog lietuviai prieš vokiečius nėra nusistatę, jei tik vokiečiai savo spaudoj neįžeidžia lietuvių arba kitokiū būdu neužgauna Lietuvos teisių. Dėja, tas dažnokai pasitaiko. Ypač vokiečių spauda dažnai užgauna lietuvius. Taigi, ne vokiečiai lietuviams, bet lietuviai vokiečiams turėtų pastatyti reikalavimą apie savo nusistatymo pakeitimą. Kai dėl Klaipėdos, tai ten vokiečiai jau dabar turi viską, kas jiems pagal konvenciją priklauso, ir dar daugiau. Pavyzdžiui, nei Vokietijoj, nei nėkur kitur nerasi valdininkų svetimų piliečių. Tuo tarpu Klaipėdos krašte tokių valdininkų yra šimtai, nors pagal konvenciją jie ten visai neturėtų būti. Taip pat vokiečiai valdininkai iki šiol neišmoko lietuvių kalbos, nors konvencija to aiškiai reikalauja. Tai tik pora pavyzdžių, rodančių, kad lietuvių teisės Klaipėdos krašte skriaudžiamos. Tokių faktų yra ir daugiau. Tad ko gi vokiečiai dar norėtų? Jau labiau toks vokiečių reikalavimas ne vetoj, kad Klaipėdos konvencija pasirašyta ne su Vokietija, bet su Anglija, Pracuzija, Italija ir Japonija.

Kaip vokiečiai norėtų pašalinti lenkų koridorių.

Vokiečių žymus dienraštis „Rheinisch Westpahalische Zeitung“ šitaip rašo: „Tol, kol bus koridorius, bus neramumai vakaruose Reikalinga, kad jis išnyktų—ir jis gal išnykti nesumažindamas lenkų gyvavimo didžiųjų interesų. Butų, be abejo, priimtinausia, jeigu Lenkija rastų išėjimą juron per Lietuvą, šitas sumanymas jau daug kartų buvo patiektas anglų politikos įtakingiems vyrams, bet, deja, vis nebuvo priimtas“. Nepaslaptis, kad vokiečiai jau daug kartų siulė lenkams pašiimti Lietuvą, o jiems, vokiečiams, grąžinti koridorių. Tik lenkai nuo šito pasiulymo iki šiol vis atsakydavo. Mat, jie nenori nieku būdu išsžadėti koridoriaus.

Prancuzai pasakoja, kad ir Paryžiuje vokiečiai jau daug kartų siulė, kad lenkai pašiimtų Lietuvą su Klaipėda. o Vokietijai grąžintų koridorių.

Kaip matyti, ir dabar vokiečiai vis kelia ir tur but, kels šitą sumanymą. Bet nieko iš to nebus, nes lenkai nė klausyti nenori apie koridoriaus Vokietijai grąžinimą. Jie ten pastatė didelį Gdynės uostą, kuris jiems kaštavo daug milijonų, pravedė geležinkelius ir kiek galėdami stipina, kad atremtų, reikalui atsitikus vokiečių puolimus.

Parvežtas sarkofagas Vytauto Didžiojo palaikams apsaugoti, bet patys palaikai tebesimėto medinėj dėžėj.

Žinomo tautos veterano vilniečio Donato Malinausko pastangomis Čekoslovakijoj buvo užsakytas sarkofagas (karstas) Vytauto Didžiojo palaikams apsaugoti. Dėl pačių palaikų perkėlimo į naują karstą buvo tartasi su Vilniaus kapitulos dvasiškiais, ir net tuo reikalu buvo gautas arkivyskopo Jalbrzykowskio sutikimas. Norint pargabenti minėtą karstą iš Čekoslovakijos Vilniun teko iš lenkų vyriausybės sutikti nemažą kliučių, tečiau vis dėlto po didelių pastangų karstas buvo pargabentas. Ypatingai gražų gestą yra parodę čekoslovakai padėdami nugalėti lenkų daromas kliutis ir padovanodami brangios medžiagos palaikams suvynioti. Pagaliau ruošiantis įvykdyti šį gra-

jų sumanymą lenkų kapitula atsisakė laikyti duotą savo žodį, teisindamiesi, esą jie tikrai nežina kame yra Vytautio Didžiojo palaikai. Tačiau p. D. Malinausko tvirtinimu jie labai gerai tą žino, nes prieš porą metų, tam sumanymui tebesant dar užuomazgų, prel. Savickio leidimu keletu vilniečių yra tekę laimės tuos brangius palaikus matyti tebemėtomus medinėj dežėj. Vilniečiai vis dėlto deda pastangų, kad ir ši kliūtis būtų nugalėta ir mums brangūs palaikai būtų tinkamai pagerbti ir apsugoti.

Amerikos lietuviai ruošiasi baigti Dariaus ir Girėno žygį

Čikagos lietuvis Antanas Kiela, tarnavęs Lietuvos ir Amerikos aviacijoje, ruošiasi skristi per Atlanto vandenyną. Pasirodo, jis šį žygį atlikti buvo sumanęs jau senai ir buvo gavęs jau net ir leidimą, tačiau dėl kurių tai priešasčių skridimą, vis atidėliejo. Iš pradžių jis manė skristi Airijon, bet Dariui ir Girėnui tragiškai žuvus, pasiryžo pabaigti jų žygį. Jis mano skristi kartu su kitu lietuvių lakunu, Amerikos kapitonu Turskiu. Abu jie geri ir prityrę lakunai.

Be jų, dar ruošiasi Lietuvon skristi seržantas Tomas Tamošaitis. Tamošaitis nuosavu lėktuvu skraido jau šešti metai.

Užmušė policijos valdininką

Šiomis dienomis Kaune priemiesty Vilijampolėj vienas policijos valdininkas, pastebėjęs mušantis girtus piliečius, norėjo juos išsklaikyti, pil. Valaškevičius smogė policijos valdininkui didžiuliu akmeniu į galvą. Valdininkas parkrito, išaukta policijos pagalba girtus piliečius išsklaidė. Sužeistas policijos valdininkas keletą dienų dar buvo gyvas, o paskui išėjo iš proto ir mirė. Gydytojai konstatavo draujo įsiliejimą į smegenis. Didžiausias kaltininkas Valaškevičius padėtas kalėjimui ir stropiai tardomas.

Prigėrė kunigas ir 12 vaikučių

Iš Bourges pranešama, kad Gien Katalikų Instituto 16 vaikučių auklėtinių, kurių amžius siekia nuo 8 iki 12 metų ir vienas mokytojas kunigas, susėdė į mažą irkinį laivelį, irėsi per didelį tvenkinį, palei Argent Su Sauldre, Prancuzijoje. Pasijrus jiems apie 150 mastų nuo krašto valtėlė apvirto. Jų mokytojas kunigas ir 12 vaikučių prigėrė. Gi 4 likusieji vaikučiai, spėjo įsikibti į apsvirtusios valtėlės kraštus ir buvo išgelbėti. Į antrą dieną jų kunai buvo išimti iš vandens. Jų laidotuvsė dalyvavo suvirš 6,000 žmonių.

Įvairios Žinios.

X Britų suvienytos Spaudos Biuras praneša, kad į Trinidadą, Karibijos Juomis, atplaukė mažas laivelis įrkiais varomas, su 7 žmonėmis kalniais iš Velnio Salos kalėjimo pabėgusiais. Jie buvo nuteisti visam amžiui kalėti. Tame Velnio Salos kalėjime prancuzai laiko didžiulius savo kaltininkus. Jie plaukė 12 dienų ir naktų atvirame laively, veik neturėdami nė maisto nė vandens, per audras ir šturmus ir vienok nepraužo. Trinidado suteikus jiems pirmą pagalbą nurodyta plaukti į Haiti Salas, kur prancuzų autoritetas nebegalės jų pasiekti.

X Iš Berlyno pranešama, kad nuo to laiko kai Adolfas Hitleris Vokietijoje paėmė valstybės vairą ir visą galę į savo rankas—Vokietijos bedarbių skaitlius sumažėjo 2,000,000 abiejų lyčių žmonių.

X Prancuzija bedarbių skaitliumi yra ištikrujų laiminga šalis, nes kaip Darbo Ministeris paskelbė, kad pereinamėn Prancuzijoje viso tebuvę tik 249,743 abiejų lyčių žmonės be darbo.

X Falkirk miestely, Škotijoje, darbininkai beplatindami gatves, iškasė iš žemės nedidelių kai sikspenas dydžio, sidabrinių Romėnų pinigų. Pinigai gerai užsilaikę ir mažai sugedę. Ant vieno matyti aiškus užrašas: „Hadrianus Augustus“. Ant kitų pliki Cezario galva ir parašas: „Antoninus“. Dar kituose matyti Romėnų Aras. Aplinkui šuotėlių pinigų taipogi rasta žemėje pribarstyti. Mat ten kadaise yra buvusi Romėnų stovykla kai jie Škotiją ir Angliją buvo užkariavę.

X Reuteris iš Romos praneša, kad Giovanna Maria Benaglia, gailėstingoji sesutė (nursė), 35 m. amžiaus, iš Bergano miestelio Italijoje, pėsčia ir basomis kojomis, nukeliavo į Rymą 1,000 anglišku mylių kelio, aplankyti Jo šventenybę Popiežių Pijų XI.

X Pereitais 1932 m., kai Maksvos komunistų valstybinis organas „Pravda“ praneša kaikuriuose Rusijos dalyse, ypatingai Sibire, vilkai ir meškos išplovė gyvulių ir kitų panašių nuostolių padarė už 30,000,000 rublių (£4,500,000), Mat nuo revoliucijos laikų viešų medžioklių niekas negali daryti, nes Rusijos gyventojams yra uždrausta laikyti šaunamieji ginklai, kad žmonės nesukiltų prieš Sovietų valdžią. O vyriausybė, kaip matyti, viešų medžioklių darymo reikalu irgi nedaug tesirūpina.

X Herr Kurt Smitt, jaunas Karaliaučiaus universiteto mokinys, Vokietijoje, iš Korschenuhe miestelio, Rytinėje Prusijoje, pasikėlė į orą su Gannau išdirbystės bemotoriniu orlaiviu (Glider) arba kaip dabar Lietuvoje vadinama, sklandytuvu, ir pradėjo čiužinėti po oro bangas. Jis iščiužinėjo 36 valandas ir 35 minutes laiko—veik dvi dienas ir vieną naktį. Kai jis pasikėlė oran,—jis turėjo su savimi pasiėmęs tik dvi mažas reikeles sendvičių (duona su mėsa) ir butelį vandens. Jis nusileidęs pasakė, kad mažiausia 12 valandų dar būtų galėjęs čiužinėti, bet labai norėjęs valgyti ir gerti, o taip pat ir begaliniai buvo pavargęs. Jis pasiekė naują pasaulinį ilgo sklaidymo rekordą. Vienu tarpu buvo iškilęs oran 15,000 pėdų!

X Iš Berlyno pranešama, kad Kropewitz miestely, Saksonijos Provincijoje, Vokietijoje, vagis įlindo naktį į vieno nėsiniuko krautuve. Nieko geresnio neradęs, jis prisikabino sau ant kaklo virtinę dešrelių (sausages), ir lindo laukan per lubų langą (fanlight). Dešrelės netikėtai užkliuvo ir rytą jis rasta pasikoręs negyvas.

X Iš Berlyno pranešama, kad Breslau mieste, Vokietijoje—Vokietijos Nacionalistų Partija savo susirinkime nutarė neįsileisti tų visų merginų ar moterų į visas partijos ruošiamas pramogas k. t.: pamaldas, susirinkimus, šokius koncertus, teatrus (vaidinimus), kinematografus ir kitas pramogas, kurios tik bus nacionalistų kontrolėje, kurios juosna apsilankys milteliais pagražinusios savo veidus ar dažais nusitėpusios lūpas ir skruostus. Tikrai doras ir protingas nutarimas!

X Šią vasarą vasaruoja Palangoje apie 4000 žmonių. Pušyne griežia gusarų orkestras, kuris vasarotojų labai įvertinamas.

X Nepriklausomoje Lietuvoje dabar dirba 6,020 mokytojų, kurių 4'313 dirba pradžios mokyklose.

X Rugsėjo 13 dieną tarp Simno ir Alytaus įvyko automobilio nelaimė. Važiavo 26 Žiezmario valsčiaus ekskursantai ukininkai. Autobusas įvirto į griovį, ir 22 ekskursantai lengvai sužeisti.

X Šiomis dienomis Klaipėdoje lankėsi „Sunday Post“ redaktorius prof Mr. Peterson

X Per šiuos metus pirmą pusmetį Vokietijos eksportas į svetimus kraštus sumažėjo 569 milijonų markių, palyginus su pereinamais metais. Tai įvyko, greičiausia, dėl Hitlerio politikos.

X Vilniaus Krašto lietuviai ukininkai rengėsi atvykti Lietuvon pasižiūrėti pavyzdinių ukių tečiaus lenkų valdžia nedavė tam dalykui leidimo.

X Irako Valstybėje išžudyta 315 krikščionių. Dėl to Britanijos vyriausybė pareiškė protestą. Britanijos pasiuntinis Irake staiga buvo iššauktas Irakan.

X Škotijos žuvininkai uždirbo per septynis šiuos metus mėnesius £163,750 mažiau, negu tuo pačiu laiku pereinamais metais.

KORESPONDENCIJOS.

Glasgow. Penktadienį, 18 rugsėjo VV S-gos skyrius Glasgove Blaivybės dr-jos svetainėje suruošė gražų ir linksnų šeimynišką vakarą su bendra visiems dalyviams arbata, užkandžiais, dainomis, šokiais ir tt.

Netoli 10 val. vak., kai dauguma jau buvo susirinkę, mieli sveteliai kurių dauguma buvo Blaivybės, VV S-gos nariai ir kaikurie pašaliečiai, VV S-gos valdybos narių pakviesta didžiojon svetainėn prie baltai pataisyty, gėlėmis papuošty ir įvairiais skanėsiiais apščiiai apdėty staly, eiti užimti sau skirtas vietas. Visos vietos greitai užsipildė.

Gerb. kun, Petrauskis, kurs taipogi dalyvavo, vakarienę pradėjo trumpa malda. Susirinkusieji jį pasekė. Paskiau prasidėjo pats valgis. Sveteliams geriausioje nuotaikoje esant, vienas su antru apie įvairius dalykus linksmai savo tarpe besikalbant—valgio laikas praėjo tarsi viena minutė!

Dabar prasidėjo pati linksmoji vakaro programos dalis—dainos ir eilės. Sudainavo po dainelę ar dvi vyrai, merginos ir jaunos mergaitės. Dainos buvo gražios ir vakaro tikslui gan pritaikintos.

Pasibaigus atskirų asmenų dainoms, pakviesta scenon gerb. kun. J. Petrauskis pasakyti keletą žodžių.

Jis padėkojęs už vakarienę ir pagyrė bendrą tvarką ir tą darbuotę, trumpais bruožais metė savo žvilgsnį į tikrąją mūsų sostinę, senąjį Vilnių. Nors ir trumpais žodžiais, tačiau vaizdžiai ir ryškiai apibudino Vilniaus praeitį, dabartį, pagaliau ir ateitį, jausmingai pabrėždamas, kad vis kuomet nors ateis tas laikas, ir Vilnius grįš tikriems jo šeiminkams—lietuviams. Šie žodžiai susirinkusiuose iš viso vakaro geriausią įspūdį padarė. Jo kalba palydėta triukšmingomis ovacijomis.

Po jo kalbos beadras Blaivybės dr-jos koras, gerb. J. Širmuliui vedant, visai puikiai ir vykusiai sudainavo keletą dainų. Paskiau prasidėjo į-unimo šokiai, kurie tęsėsi iki 2 val. ryto.

Žmonių prisirinko veik pilna svetainė; visi užsilaike pavyzdinagai; bendra tvarka taipogi buvo gera.

VV S gos Valdyba gerb. vakaro šeimiminkėms, dainininkams prie vakaro suruošimo prisidėjusiems, per jį patarnavusiems ir skaitlingai jįn apsilankiusiems, nuoširdžiai dėkoja. Raporteris,

Bendras Moterų Vakaras.

Š. L. K. Moterų Draugijos Centras 19 rugpjūčio Mossendo bažnytinėje svetainėje surengė bendrą šeimynišką vakarą. Dalyvavo jame moterų iš visų aplankinių kolonijų, ypač reikia pagirti Glasgowietes ir Craigneukietes, kurios apskėiai šin bendran vakaran apsilankė. Tik trumpąjį keista atrodė, kad iš kitų kolonijų moterų daugiau buvo matyti, negu iš Bellshill.

Dvi eilės stalų apsėdo pilnos svečiais, kuriems patarnavo visų skyrių pirmininkės, Vyriausia tvarkos vedėja buvo Centro pirmininkė p-i Stalioraitienė. Kun. J. Petrauskis pradėjo vakarienę malda už gyvus ir mirusius draugijos narius. Kartu teikėsi vakarienėn atvykti Mossendo klebonas J. McMenemy ir abu jaunieji kunigai McIsaac ir Brooks. Taipogi vakaran apsilankė skotų laikraščių korespondentas Mr. Gilchrist.

Vakarienei baigiantis prasidėjo trumpa koncertinė dalis. Keturios jaunos mergaitės: Brusokiutė, Žemaičiutė ir dvi Akeliutės pasakė gražių eilučių ir padainavo P.A. Pavilionis savo tvirtu balsu padainavo trejetą gražių dainų. Po kiekvienos dainos pasigirsta audringas plojimas, matomai, svečiams tas dainavimas labai patiko.

Vakarienei pasibaigus, prasidėjo linksmiausioji dalis—šokiai, kuriuos dar žmonių ypač jaudimo p. isirinko. Padoriai linksmintasi iki 11 val. nakties. Tvarka buvo pavyzdinaga.

Š. L. K. Moterų Centro Komitetas taria ačiu visiems ir visoms prie šeimynišką vakaro surengimo prisidėjusiems ir taip viešnioms ir svečiams į vakarą apsilankiusiems.

Koncertas Carfine pavyko

Sekmadienio vakare lietuvių salėje buvo vaidinimas. Carfiniečiai jau iš seniau yra užsirekomendavę, tad šį kartą eidami tikėjomės išgirsti ir pamatyti ką naujo. Ir neapsivylėm. Veikalas ilgas ir gražus—butent, lietuvių kalbon išverstas ir sudramatizuotas anglų kalboj randamas romanas „East Lynne“. Panelės Bukauskaites parodė nenuilstamo pasidarbavimo lietuviams, užimdamos ilgas roles ir jas gražiai atlikdamos. Joms už tai ačiu. Gražiai pasirodė, rodos pirmą kartą, p. Kašeta. Jo aiški kalba mums patiko. Visi a tistai bendrai gerai atsižinėjo.

Prieš vaidinimą mūsų širdis pagavo p lė Veronika Švelniutė, Parvažiavus iš Amerikos vieši pas gimines Carfine. Ji malonėjo mums padainuoti iš kelių atvėjų. Josios dainosė skambėjo žodžiai Vilija, Šešupė, Nemanėlis Rodos iš Lietuvos atvažiavus, o ne iš tolimos Amerikos, ji mus džiugino savo maloniomis dainomis. Jai tariame iš visos širdies lietuvišką ačiu.

Carfiniečiai parodė turį pasišventimo, pastatydami taip ilgą ir gražų veiklą. Publika matyti buvo patenkinta. Linkim Carfino artistams mėgėjams dar ilgai darbuotis lietuvių labai

O. G.

Paskutinės žinios.

X Pereitą pirmadienį 21 rugpjūčio Cardowan anglių kasykloje, palei Stepps, netoli Glasgowo, akmenis begrindami užmušė tris angliakasius. Šioji kasykla atrodo nelaiminga, nes dar nė metai nepradėjo, kai nuo sprogimo žuvo vienuolika angliakasių.

X Indų vadas Mahatma Gandhi paleistas iš kalėjimo be jokių sąlygų. Valdžia pabugo, kad bėpasninkaudamas nenumirtų. Bet Gandhi savo pasninką jau sulaužęs—suvalgęs unciją apelsino (orange) syvų.

X Airijos vyriausybė, pasiremdama Viešojo Saugumo Aktu (Public Safety Act) užgynė organizuoti tautinę gvardiją, arba taip vadinamuosius mėlinmarškinius.

X Šiomis dienomis Pragoje, Čekoslovakijos sostinėje, įvyko žydų Sijonistų Kongresas, jų tikslas gyvendinti žydus Palestinoje. Šiame kongrese daug nusiskūsta ant Hitlerio. Žydai mano sukelti 25 milijonus svarų, kad galėtų per 10 metų iš Vokietijos išgabenti 350 tūkstančių žydų.

X Perversmui įvykus, buvęs Kubos policijos viršininkas Ainciarts pats nusižudė. Bet kaip praneša Britų Suvienytoji Spauda, studentai iškasė jo kūną, nuogą išrėdė, o j burną įkišo cigarą. Taip tyčiodamiės rodė numirėli žmonėms. Dar sumanė lavoną pakarti, tik virvė nutrūkusi. Pagaliau stiprus policijos burys lavoną iš studentų atėmė ir vėl palaidojo.

Redakcijos antraštas:

76, Main Street,
Bellshill, Lanarkshire,

Glasgow Lietuvių laidotuvių reikalais prašomi kreipties į

M. McEvoy,

graborių ir laidotuvių rengėa

Vyriausias ofisas yra 256 Crown St.

Telefonas: South 1473.

Pageibiniai ofisai yra šiose vietose:

681 Cathcart Rd, S2 Telef: Queens Park 1605

142 Stanley St, Kinning Park, Telef: South

1119.

Ofisai atdarę dieną ir naktį

Patarnavimas kubus sąžiniškai

JOSEPH POTTS IR U.

Hamilton Rd. Bellshill.

MOTORKARŲ IR UOMOTOJŲ IR LAIDOTUVIŲ RENGĖJAS.

Laidotuviams turiu motorkarų arklintučių.

Įstaiga atida dieną ir naktį.

Parduoda ir taiso motorkarius ir motorinius dviračius.

Visi darbai atliekami gerai prenamomis kainomis.

Telefonas Bellshill 6.

GLASGOW LIETUVIAMS

JOHN HUGHES

Graborius ir laidotuvių vedėjas.

Patarnauju laidotuvėse

kuopuikiausia reikale.

Prašau atsisaukti, o mano darbu busite užganėdinti. Mano patarnavimas visuomet sąžiningas ir nebrangus.

Mano įstaigoje galėsite susikalbėti avo kalba, aš turiu lietuvių kuris visuomet patarnaus kuogeriausia.

Mano įsteigos

118 CROWN STREET, ir

112 GARNGAD ROAD.

TELEFONAS SOUTH 1304

Jeį turite Laidotuvių

fir jumsis šiaip reikalinga auto

pasisamdyti kreipties

P. ir J. Sherry.

Jų įstaigos yra šiose vietose

178 Quarry St. Hamilton

45 Park St. Motherwell.

Shieldmuir St, Craigneuk.

Mossend X, Mossend.

Prašome įstėmyti mūsų

staigų telefono numerius:

Hamilton 530, Motherwell 430

Craigneuko skyriui, Wishaw 2,

Mossendo skyriui, Bellshill 93.

JAMES KIRKLAND

PAMINKŲ DIRBĖJAS

Gražių stiprių ne
giomis kainomis

Įstaigos atdaros
adienio vakarai

Prašome įstėmyti
telefono numerius:

Bellshill — 115

Motherwell — 96

DIRBTUVIŲ ADRESAI.

Airbles St, Motherwell

ir Bothwell Park Kapinėse

Bellshill

Skyrius Airbles Kapinėse.

LIETUVIŠKA KEPTUVE.

Senasia visam kotlande

Kepa Lietuvišką duoną

Kas tik reikalauja pristatom visur

Rašykite: "Varpas,, Bakery

31 Calder Road.

Mossend Bellhill